

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України
ВПГО «Спілки аудиторів України»
Аудиторська компанія ТОВ «Варіанта»
Державна вища техніко-економічна школа
ім. Броніслава Маркевича в Ярославі (Польща)
Вища школа економіки і менеджменту в публічному
адмініструванні у Братиславі (Словаччина)**

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ В
УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**МАТЕРІАЛИ ХІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ - КОНФЕРЕНЦІЇ**

**26 жовтня 2023 року
Мукачево**

УДК 657:658
A43

Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції, 26 жовтня 2023 р., м. Мукачево. – 393 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю», в яких розглядаються методологічні, методичні та практичні засади обліку, аналізу та аудиту в контексті розвитку економічної науки та практики. Окреслено коло проблем і запропоновані пропозиції щодо покращення змісту і якості обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю будуть цікавими і корисними для науковців і практиків усіх галузей економіки.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (протокол № 9 від 23 листопада 2023 р.)

ЗМІСТ
СЕКЦІЯ 1.
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ
ОБЛІКУ І АУДИТУ

Бабіч І.І. КОМПЛАСЕНС-КОНТРОЛЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ: РИЗИКООРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД	19
Бора Н.Ю., Бора І.В. ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ	21
Бразілій Н.М. РОЛЬ ТА МІСЦЕ АНАЛІТИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ	23
Бутко Н.В., Точений І.М. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	25
Волошина О.В. ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ РИЗИКУ КОНТРОЛЮ В АУДИТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	27
Гавриленко Н.В. ЯК ВИЖИТИ БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ, АБО ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ВІЛЬНИХ ПЛОЩ І ЇЇ ОБЛІКОВІ НЮАНСИ	29
Голенко В.М. ПОДВІЙНЕ ОПОДАТКУВАННЯ: ПОНЯТТЯ, ШЛЯХИ УСУНЕННЯ	31
Голосова В.Д., Уманська В.Г. ПОДАТКОВА ОПТИМІЗАЦІЯ В РАМКАХ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ	33
Греченюк М.М., Королович О.О. ВИКОРИСТАННЯ ОБЛІКОВИХ МОДЕЛЕЙ В УПРАВЛІННІ ВИТРАТАМИ	35
Гринявський С.М., Жук В.М. «НАРОДНІ ЗВИЧАЇ» ЯК ДОМІНУЮЧА ІНСТИТУЦІЙНА ОЗНАКА	37
Demianyshyna O., Lysa D. KSIĘGOWOŚĆ, KONTROLA I ANALIZA KOSZTÓW PRODUKCJI ORAZ KALKULACJA KOSZTÓW PRODUKTÓW	39
Максименко Д.В., Дубровський М.В. ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ ОБЛІК ВИТРАТ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	42
Задорожній Р.С. МОДЕЛЮВАННЯ ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	43
Zozulyak M., Zozulyak D. THEORY OF CONSTRAINTS IN MANAGEMENT ACCOUNTING	45

Греченюк М.М.
здобувач вищої освіти ОС «Магістр»,
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
Королович О.О.,
канд.екон.наук, доцент, доцент кафедри
обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ ОБЛІКОВИХ МОДЕЛЕЙ В УПРАВЛІННІ ВИТРАТАМИ

Основу ефективності функціонування підприємств в нових економічних умовах, поряд з матеріальними, трудовими і фінансовими ресурсами, складає здатність менеджменту керувати витратами. Управління витратами є складним і багатогранним завданням. Необхідною умовою вирішення цього завдання є інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень, спрямованих на економне використання ресурсів. В системі управління витратами моделювання облікових процесів дає змогу виявити всі можливі закономірності, взаємозв'язки й умови формування витрат в різних реально існуючих умовах і здійснити добір доцільного мінімуму найкращих варіантів рішень. Посилення уваги до теоретичного дослідження облікових моделей обумовлено тим, що на сучасному етапі розвитку обліку головна увага привернена до його реформування у напрямку інтеграції з міжнародною системою. Але інтеграційні процеси стосуються фінансової звітності і уніфікації вимог до неї. Інформаційне забезпечення управління витратами є завданням внутрішньогосподарського обліку, на побудову якого значно впливають галузеві особливості діяльності. Тому дослідження облікових моделей певної галузі, які дають змогу управляти витратами, досить актуальні та мають теоретичну і практичну значущість.

Облікові моделі можуть бути статичними і динамічними. Статичні моделі призначені для опису поведінки об'єкту у фіксований момент часу. Динамічні моделі

Модель статичного обліку являє собою облік активів і зобов'язань на звітну дату. Результати статичного обліку призначені для використання, головним чином, при аналізі фінансового стану підприємств, визначенні показників ліквідності. Такі моделі мають на меті надання інформації щодо співвідношення активів та зобов'язань підприємств. Оскільки у розрахунок показників ліквідності включають тільки власне майно підприємства, то в організаціях потрібно активи розділяти на дві групи, а саме: майно, яке передане державним органом в управління, та власне майно. Звітною формою даної моделі є баланс. Він є основою розрахунків потенційного банкрутства підприємства. На підставі інформації статичного балансу служба замовника має інформацію для прийняття управлінських рішень щодо окремих виробників послуг.

Модель динамічного обліку являє собою систему спостереження фактів господарського життя з метою виміру ефективності діяльності підприємств. Її метою є надання інформації внутрішньому користувачу про фінансові результати діяльності, тобто співвідношення доходів і витрат кожного підприємства –

виконавця робіт. Оскільки темою даного дослідження є облікові процедури в управлінні витратами, розглянемо методологію формування динамічних моделей з цією метою.

Облікові динамічні моделі мають забезпечити керівництво підприємств – виробників послуг і організацію служби замовника інформацією про розмір витрат; здійснювати групування витрат за місцями виникнення (виробничі підрозділи), за видами послуг і робіт, за статтями витрат, за нормами і відхиленнями від норм. Такі вимоги визначають побудову багаторівневої моделі обліку виробничих витрат на надання житлово-комунальних послуг у системі управлінського обліку.

В діючій практиці обліку витрат підприємств має застосування знеособлений метод обліку витрат у цілому по підприємству. Дослідження особливостей організації виробництва на підприємствах житлово-комунального господарювання показує, що в більшості випадків це масове виробництво. Винятком є тільки надання послуг за індивідуальними замовленнями населення. При цьому характерним є також і те, що існують постійні тарифи на надані послуги, а собівартість послуг обчислюється по закінченні звітнього періоду.

Особливості діяльності підприємств визначають вибір об'єктів і методів обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості послуг і робіт. У той же час вони обумовлюють специфіку застосування того чи іншого методу обліку витрат на зазначених підприємствах. Усі разом вони є передумовами моделювання управлінського обліку.

Ефективним інструментом управління витратами є моделі обліку витрат за нормативами. Облік витрат за нормативами – найбільш передовий, прогресивний метод оперативного управління й обліку витрат на виробництво. При даному методі облік витрат наочно відбиває технічні й організаційні зрушення у виробництві, їхню економічну ефективність. Він є універсальним і може бути організаційно поєднаний із усіма іншими методами. Тому правильніше називати його не методом, а варіантом обліку витрат на виробництво, який доцільно застосовувати у процесі управління витратами.

Можливість і доцільність застосування цього прогресивного методу обліку витрат загальноновизнана. Сьогодні у наукових колах основна полеміка ведеться навколо місця управлінського обліку в системі бухгалтерського обліку і фінансового менеджменту; переваг і недоліків американських систем «стандарт-кост» і «директ-костинг»; доцільності поділу бухгалтерського обліку на фінансовий і управлінський за аналогією з практикою деяких західних країн.

Однак, усвідомлюючи значимість вищезгаданих проблем, слід звернути увагу на вирішення питань інформаційного забезпечення управлінського обліку як основу його ефективного функціонування. Прийняття концепції організації й інформаційного забезпечення управлінського обліку на принципах нормативного обліку дозволяють усунути значну частину протиріч, яка виникає з проблематики управління витратами. Інакше кажучи, нормативний облік – це сутність моделі динамічного управлінського обліку.

Парадигма нормативного обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості, як відомо, полягає в оперативному обліку витрат за нормами і

відхиленнями від норм, а також систематичному обліку змін норм. Ці основні принципи нормативного обліку дозволяють найбільш ефективно використовувати дані обліку для управління виробництвом, сприяють дотриманню встановлених норм витрат, здійсненню контролю за виконанням бізнес-плану, забезпечують правильне числення собівартості послуг й ефективне управління витратами.

При організації нормативного обліку необхідно виходити з галузевих принципів його моделювання з урахуванням специфіки виробництва. При цьому можна виділити найважливіші положення, що є загальними для всіх галузей матеріального виробництва і які роблять його універсальним. Це – попереднє обчислення нормативної собівартості одиниці продукції чи її частин на початок звітного періоду, що і береться за основу розрахунку фактичної собівартості; бухгалтерський облік витрат на виробництво по výroбах і статтях витрат, а також за місцями їх виникнення (цехах, переділах) за діючими нормами і відхиленнями від норм; поточний облік відхилень і змін діючих норм; числення фактичної собівартості виробів шляхом алгебраїчного додавання нормативної собівартості на початок місяця з відхиленнями від норм і змінами норм на одиницю продукції, що виявлено протягом місяця.

Список використаної літератури:

1. Гриньов А.В., Компанієць О.А. Знання як основний ресурс сучасної економіки. Академічний огляд. 2010. № 1 (32). С. 16-22.
2. Кузнецов А.А. Управлінський контроль: місце, сутність та призначення. Європейський вектор економічного розвитку. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля. 2015. № 2 (19). С. 97-106.

Гринявський С.М.,

аспірант,

НААН «Інститут аграрної економіки»,

Жук В.М.,

докт.екон.наук, проферос, академік НААН,

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

«НАРОДНІ ЗВИЧАЇ» ЯК ДОМІНУЮЧА ІНСТИТУЦІЙНА ОЗНАКА

Звичайна діяльність людей здійснюється не в ізольованому просторі, а в певному суспільно - економічному середовищі і проявляється через індивідуальні та колективні дії. В межах економічного та соціального порядків для досягнення успіху та навіть прийняття того чи іншого рішення потребують певних алгоритмів чи навіть схем, які в свою чергу за своєю сутністю є певними інститутами.

Інституціоналізм – дуже широке наукове поняття, яке слід було би сприймати не як окрему теорію, а як сукупність наукових доктрин. Всі вони об'єднуються тим, що центральною категорією аналізу вважають поняття «інститут» як стійку форму людської поведінки і виводять з інститутів усе різноманіття економічного та соціального життя [1, с.88].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>